

Sanayi üretimi 6 aydır dipte patinaj yapıyor!

Geçen yıl eylül ayından beri **sanayi** üretimi yıllık düzeyde sürekli azalıyor. Temmuzdaki aylık yüzde 4.3'lük yükselişten sonra dipten döndü denilen üretim eylülde sert düştü. Üretimin seyrine bakıldığında son altı aydır bir yükselip bir düşüyor

EKONOMİ SERVİSİ

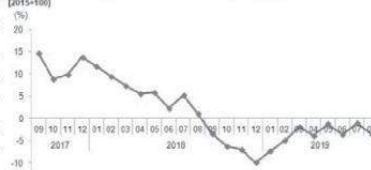
EYLÜL ayında açıklanan **ISO İmalat Sanayi PMI**'i 17 ay sonra 50'nin üzerine çıkarak imalatta işlerin toplandığı sinyali verdi. Bir önceki ay ise PMI yine negatif yöneydi. Nitekim dün TÜİK tarafından açıklanan **Ağustos 2019 Sanayi** üretim endeksi de üretimdeki küçülmenin 12'nci ayına ulaştığını gösterdi. Geçen yılın eylül ayında başlayan yıldan yıla ölçülen **sanayi** üretimindeki düşüş son 12 ayda ortalama yüzde 4.5 olarak hesaplandı.

DIPTEN DÖNÜŞ OLMADI

Temmuz ayında **sanayi** üretiminde haziran ayına kıyasla yüzde 4.3'lük bir artış yaşandı. Yıldan yıla düşüş ise son 11 ayın en düşük oranı olan yüzde 1.1'de kaldı. Bö-

le olunca üretimde dipten döndüğü yorumları yapıldı. Ancak ağustos ayındaki yüzde 3.6'lık yıllık ve yüzde 2.8'lik aylık gerileme üretimdeki küçülmenin sürdüğünü gösterdi. TÜİK'in sunduğu tabloya baktığımızda; son altı aydır yıllık üretimin pozitifte doğru her hamle yaptığı ay sonrası sert bir düşüşün yaşandığı görülüyor. Geçen yıl aralık ayında yüzde 9.5 ile yıllık düzeyde en sert daralmayı yaşayan üretimdeki bu ivme azalarak sürdü. Mart ayında 1.9'lık küçülme ile pozitif tarafa yönelme sinyali veren üretim nisanda yüzde 3.8 küçüldü. Yine mayısta 1.3, ha-

Takvim etkisinden arındırılmış yıllık değişim oranları, Ağustos 2019

ziranada 3.6 ve temmuzda 1.1, ağustosta 3.6'lık nizami nişli çıkışlı küçülmeler görüldü. Üretim adeta sıfırın altında patinaj yapar hale geldi.

ASKERİ İMALAT ARTIŞ GETİRDİ

Teknoloji sınıflandırmasına göre **sanayi** üretimine bakıldığında yüksek teknoloji üretimini dışındaki tüm kalemlerde ağustosta düşüş yaşandı. Yüksek teknoloji üretimindeki artış ise dikkat çekiyor. Yüksek teknoloji **sanayi** üretimi 2016'da yüzde 9.5, 2017'de yüzde 12.4 ve 2018'de yüzde 10.7 artış gösterdi. Bu yılın ilk sekiz ayında da ocaktaki yüzde 0.2'lik ve hazirandaki yüzde 4.6'lık düşüşler dışında çift hane-

li hatta mayısta yüzde 53 ve temmuzda yüzde 38.5'lik yükselişler yaşandı. Ağustosta ki artış da yüzde 16'yı aştı.

Yüksek teknoloji üretimini ile **sanayi** nin alt kalemlerindeki sektörlerle baktığımızda bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı ve diğer ulaşım araçlarının imalatı uyumlu görünüyor. İlk sektörün son iki aylık üreim artışı sırasıyla **yüzde 35** ve **yüzde 46** düzeyinde. İkinci sektördeki üretim ise temmuzda **yüzde 55** artmasına rağmen ağustosta **yüzde 11.7** azalmış. Yüksek teknoloji üretiminde temmuzdaki kadar yüksek bir artışı diğer ulaşım araçları imalatındaki küçülme önlemiş görünüyor. Diğer ulaşım araçları imalatında gemi ve yat üretimi, askeri savaş araçları ve hava araçları imalatı gibi alt sektörler bulunuyor.

Sanayi üretimi dipte devam ediyor

Sanayi üretimi ağustosta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3,6, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki aya kıyasla yüzde 2,8 azaldı. Ekonomist Mahfi Eğilmez "Sanayi üretimindeki durum istikrarsız toparlanmanın özeti gibi. Henüz dipten dönüş sinyali alınamıyor" dedi.

ALİ YILDIRIM/ İSTANBUL
aliyildirim@karar.com

■ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), ağustos ayına ilişkin sanayi üretim endeksi sonuçlarını açıkladı. Buna göre, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi ağustosta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3,6 mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki aya kıyasla yüzde 2,8 azaldı. Arındırılmamış sanayi üretim endeksi ağustosta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,8 düşüş gösterdi. Bu dönemde 99,3

olarak hesaplanan endeks, geçen yıl ağustosta 101,1 seviyesinde bulunuyordu.

Geçen yıl eylül ayında zaten kriz sert esmiş ve sanayi üretimi 2017 eylül ayına göre yüzde 3,5 daralmıştı. Oysa bu yıl eylül ayında **İstanbul Sanayi Odası** (ISO) İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) öncü göstergesi de 50 eşik değerin üzerine çıkarak hem baz etkisi ile hem de reel artış ile sanayi üretiminde güçlü bir yükseliş bekleniyor.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, ağustosta

madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0,4 imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 3,3 düşüş gösterdi. Ağustosta madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 9,2 imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 2,7 azalırken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0,9 arttı.

Ekonomist Mahfi Eğil-

mez verilerle ilgili şu değerlendirmeyi yaptı: "Sanayi üretimindeki durum istikrarsız toparlanmanın özeti gibi. Bir ay yukarı bir ay aşağı. Henüz dipten dönüş sinyali alınamıyor. Daha çok dipte sürüklenme gibi."

Prof. Dr. Veysel Ulusoy ise "Sanayi üretimi daralırken kapasite kullanım oranının hala kriz öncesi seviyelerin üzerinde seyretmesi, iflas/konkordato rakamları ile açıklanmayacak bir hal aldı. Bir şeyler istatistiki olarak ters gidiyor" ifadelerini kullandı.